

Hitra og Frøya: Episenter for marin verdiskaping

SAKSBEHANDLER / FORFATTER

Karl Andreas Almås

	Behandling	Uttalelse	Orientering	Etter avtale
GÅR TIL				
Frode Steinar Berge				X
Ole Laurits Haugen			X	

PROSJEKTNUMMER / REFERANSEDATO
08.02.2022GRADERING
Åpen

1 Marin og maritim verdiskaping, viktig for Norge

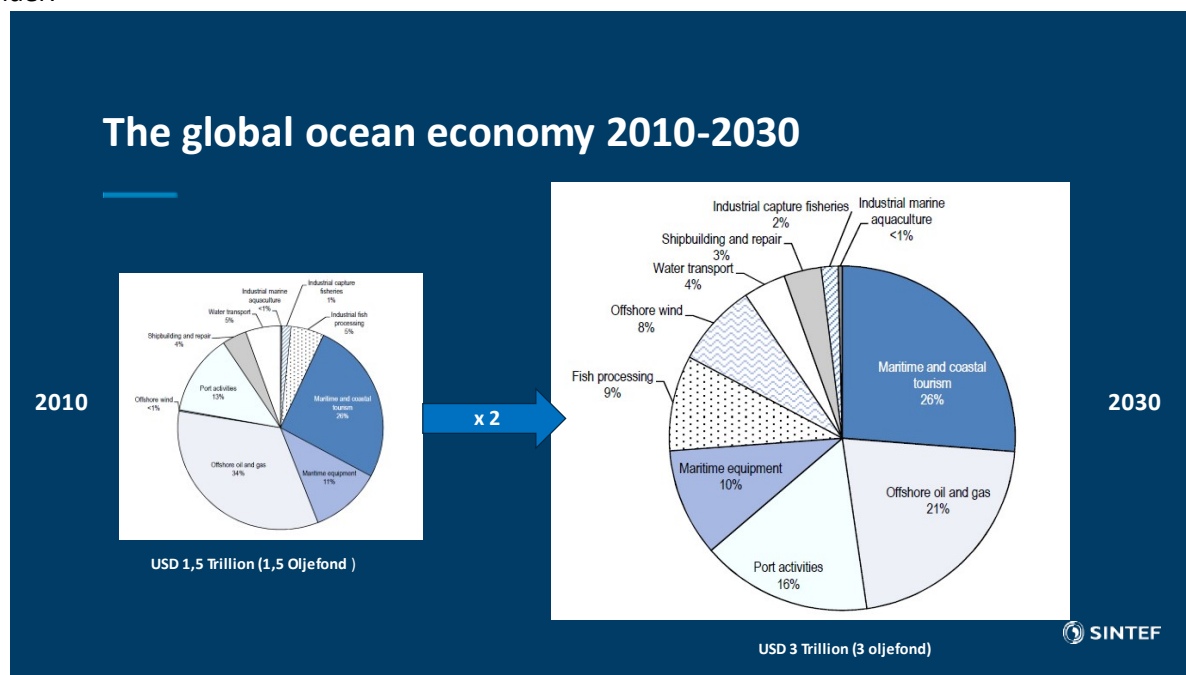
Betydningen av havøkonomien er økende i en globalisert verden med et tiltagende behov for mat, energi og materialer. På en planet der over 70% av overflaten er dekket av hav, settes det naturlig nok stadig større fokus på hvordan denne delen av kloden kan bidra til vekst og velstandsutvikling og samtidig bidra til økt bærekraft. *The Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD*, satte for noen år siden fokus på dette gjennom prosjektet "*The Future of the Ocean Economy*". Med et globalt utgangspunkt og med hjelp av 11 internasjonale ekspertpanel ble det utarbeidet en analyse av den havbaserte økonomiens plass i verdensøkonomien. Vekstmuligheter for ulike havbaserte næringer ble diskutert og konsekvenser for miljø og klima er vurdert. Rapporten "*The Ocean Economy in 2030*"¹ ble i april 2016 lagt frem som et resultat av dette arbeidet. Rapporten ga en global oversikt over bruttoproduktet fra havbaserte næringer.

Verdens totale havbaserte produksjonsverdi ble i 2010 estimert til ca. 1500 milliarder USD. Figur 1 under viser hvordan dette fordeler seg på ulike næringer. Det er forventet at den totale havøkonomien vil doubles frem mot 2030 til 3000 milliarder USD. Den norske totaløkonomien utgjør bare 0.3 % av den globale

¹ OECD (2016a). *The Ocean Economy in 2030*. OECD Publishing, Paris

økonomien, men når det gjelder den havbaserte økonomien står Norge for hele 7 % og fremstår derfor som en stormakt

Norge er i en særstilling i når det gjelder avhengighet av inntekter fra havet. Havbaserte industrier står i dag for ca. 70 % av norske eksportinntekter, tilsvarende en verdiskaping på totalt ca. 800-900 milliarder NOK. Av dette utgjør inntekter fra olje- og gasseksporten hele 80 %. Resten er fordelt på ulike næringer listet opp Figur 2 under.

Figur 1: Bruttoprodukt for havbaserte næringer.

Havbaserte verdikjeder

Havbruk	Aquaculture, Industrial marine aquaculture, Marine aquaculture
Fiskeri	Capture fisheries, Industrial capture fisheries
Foredlingsindustri	Fish processing, Industrial fish processing
Havbasertleverandørindustri	Marine Supplies, Maritime equipment
Maritim turisme	Maritime & Coastal Tourism, Maritime and coastal tourism
Shipping	Maritime shipping, Ocean transport, Shipping, Water transport
Olje og gass	Offshore Oil & Gas
Offshore vind	Offshore wind
Havneaktiviteter	Port activities
Verftsindustri	Shipbuilding, Shipbuilding and repair
I tillegg kommer drøfting av tre sektorer som ikke er belyst av OECD'sarbeider:	
Marin ingrediensindustri	Omfatter utnyttelse av marint restråstoff til produksjon av ingredienser, omega industri, marine biokjemikalier etc.
Tang og tare	Utnyttelse av villfanget og fremtidig dyrking av tang og tare
Ufødt marin industri	Herunder høsting på lavere trofisk nivå oppvelling, lavtrofisk produksjon av marine arter, etc.
Gruvedrift på havbunnen	Så vidt kjent er det bare en kommersiell operasjon i drift. mens et antall letelissensar er gitt og er operative (ISA).
Undervannsturisme	Dykking på skipsvrak, med hai, etc.

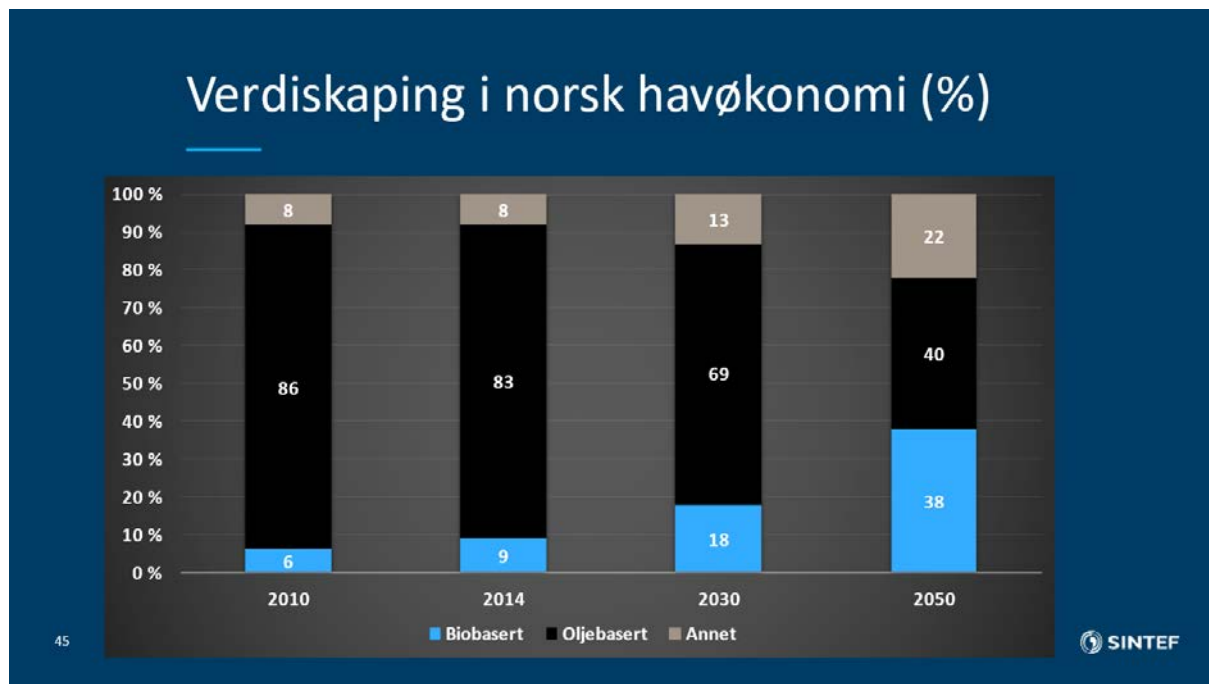
41

Assessing the status and potential of Norway's ocean industries through the lens of the OECD Ocean Economy Data (OECD 2016b)

Figur 2. Oversikt over havbaserte næringer.

Gjennom en rapport utarbeidet ved SINTEF Ocean i 2017² så vi på utviklingen av norske havbaserte næringer i et perspektiv frem mot 2050. Dersom havbaserte industrier fortsatt skal bidra til 70 % av våre eksportinntekter må de biobaserte næringene fra havet vokse i takt med at det kommer en reduksjon i produksjonen av olje og gass. Figur 3 under skisserer et mulig scenario for en slik utvikling. Vi ser at fremover mot 2050 vil de oljebaserte næringene avta fra dagens ca. 80 % ned mot 40 %. De samlede biobaserte næringene i havet må vokse fra å stå for 10-15 % av eksportinntektene slik det er i dag, til opp mot 38-40 % i 2050, tilsvarende en verdiskaping opp mot 400 milliarder NOK.

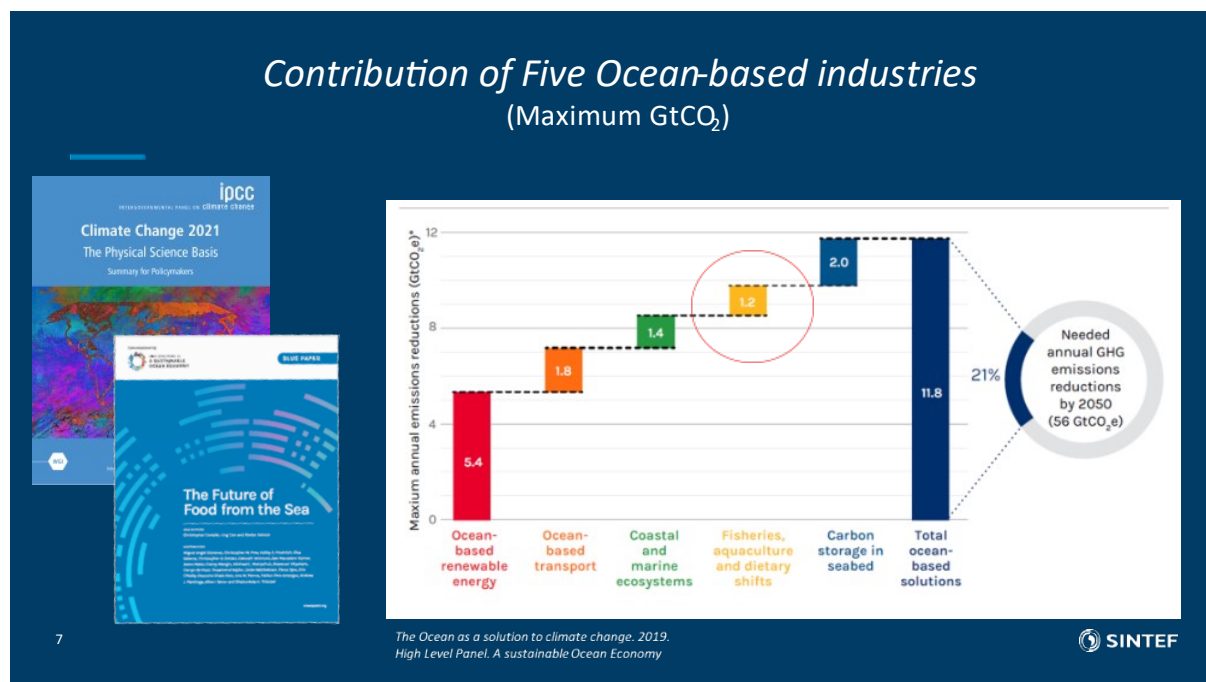
Figur 3. Verdiskaping i norsk havøkonomi

2 Matproduksjon i sjøen er en av klimaløsningen.

Tidligere statsminister Erna Solberg tok i 2019 initiativ til opprettelsen av *The High Level Panel for a Sustainable Ocean Economy*.³ Etter skifte av regjering har Jonas Gahr Støre overtatt formannsvervet innenfor denne organisasjonen. Organisasjonen har utgitt en lang rekke rapporter, men kom i 2019 med en rapport som beskriver "*The Ocean as Solution to Climate Change*". Hovedkonklusjonen går ut på at ved å øke havbaserte aktiviteter som energiproduksjon, transport til havs, utvikling av marine økosystem, produksjon og konsum av mer fisk samt karbonlagring under havbunnen vil dette kunne bidra med 21 % av den reduksjonen som er nødvendig globalt for å oppnå karbonnøytralitet i 2050. Figur 4 under viser bidragene fra de enkelte aktivitetene. Produksjon av protein gjennom fisk f.eks. gjennom akvakultur er fra naturens side (oppdrift i sjøen, nok vann og lav kroppstemperatur) mer bærekraftig enn tilsvarende produksjon av varmblodige dyr på land. En flytting av produksjon til sjøen koblet med et økt konsum av sjømat generelt er derfor et viktig bidrag til klimaløsningen.

² Almås K.A. og Edvardsen T. (2017) *Norsk havøkonomi mot 2050*. SINTEF Rapport no. OC2017 A-041

³ [Home | High Level Panel for a Sustainable Ocean Economy \(oceanpanel.org\)](https://oceanpanel.org/)

Figur 4. Bidrag fra havbaserte til global karbonnøytralitet i 2050

3 Episenter for biomarin industriutvikling

Flere av kommunene på Trøndelagskysten har både nasjonalt og internasjonalt stått i front når det gjelder utvikling og vekst innenfor biobaserte havindustrier. Dette gjelder ikke bare fiskeoppdrett, men også mange av de andre biobaserte næringene listet i Figur 2 over. Gjennom innovasjonskraft, kompetanse, evne til å ta risiko og samarbeid blant annet med teknologimiljøene i Trondheim, er det opparbeidet en kultur og et lokalt engasjement med store ambisjoner for fremtidig utvikling mot marin sektor. Hitra og Frøya fremstår derfor som et nasjonalt episenter for vekst innenfor eksisterende biobaserte industrier (akvakultur, service- og leverandørindustri) og utvikling av nye næringer (ingrediensproduksjon, ny og ufødt marin industri, tang og tare etc.). Ut fra en styrkeposisjon, vil regionen fortsatt være i stand til å gå foran og levere på utvikling av biobaserte industrier i årene fremover.

Det blir viktig i årene fremover å styrke både naturgrunnlaget, kompetansen og infrastrukturen for videre regional vekst innenfor biobasert havindustri. Med den industrielle aktiviteten, kompetansen, lokale myndigheters prioriteringer og samarbeid med de beste i hele regionen, vil Hitra og Frøya også i årene fremover holde på posisjonen som episenter for biomarin næringsutvikling. Det er viktig å se denne muligheten klart for seg ikke bare i et langsiktig perspektiv, men også når det skal tas beslutninger om infrastruktur og arealdisponering med mer kortsiktig horisont.